

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 22.

Maribor, dne 19. februarja 1909.

Letnik I.

Volitve.

(Dopis iz Beljaka).

Za Koroško je nastopil velevažen moment: dru-
gič je nam voliti po novem volilnem redu. Prvič smo
popolnoma podlegli, dobili smo samo en mandat, ki
nam takorekoč uiti ni mogel. Upajmo da bo tokrat
kaj bolje.

Red, po katerem je vlada razpisala volitve dne
9. svečana je sledeči:

A. Splošna (četrt) skupina:
Volilo se bo dne 24. marca leta 1909; po par. 9
volilnega reda bo vsaka občina tudi volilni kraj.

Ta volilna skupina ima 4 volilne okraje:

1. mesto Celovec s sodnimi okraji: Celovec, Veliko-
vec, Dobrlja ves, Plibrk in Zel. Kapla;
2. sodni okraji: St. Vid, Svinec, Staridvor, Sv. He-
ma, Breže, Volšperk, St. Pavel in St. Lenart;
3. sodni okraji: Beljak, St. Patrnan, Podkloster,
Trviž, Rožek in Borovlje.
4. sodni okraji: Špital, Sovodje, Milštat, Zgornja
Bela, Grajfenpurg, Vogljiče, St. Mohor, Kotiče
in Trg.

Vsak izmed teh volilnih okrajev voli po enega
poslanca; če bodejo potrebne ožje volitve, nastavile
se bodejo na dan 27. marca.

B. Kmečka (tretja) skupina:
Volilo se bo dne 29. marca leta 1909; po par.
7 volilnega reda bo tudi v tej skupini vsaka občina
volilni kraj.

Ta volilna skupina ima 12 volilnih okrajev:

1. sodnijska okraja: Celovec in Borovlje;
2. sodni okraj: Trg;
3. sodnijska okraja: St. Vid in Svinec;
4. sodni okraji: Breže, Staridvor in Sv. Hema (na
Krki);
5. sodnijska okraja: Velikovec in Dobrlja ves;
6. sodnijska okraja: Plibrk in Zel. Kapla;
7. sodni okraji: Volšperk, St. Lenart in St. Pavel;
8. sodni okraji: Beljak, St. Patrnan in Rožek;
9. sodnijska okraja: Trviž in Podkloster;
10. sodnijska okraja: St. Mohor in Kotiče;
11. sodni okraji: Špital, Grajfenpurg in Vogljiče;
12. sodni okraji: Sovodje, Zgornja Bela in Milštat.

Volilci iz mest, trgov in industrijalnih krajev,
ki volijo v skupini C (mesta, trgi in ind. kraji), ni-
majo volilne pravice v skupini B.

Okraji 1, 7, 8 volijo po 2 poslanca, ostalih 9
okrajev po 1 poslanca.

Če bo prišlo do ožjih volitev, vršile se bodo te
v sredo dne 31. marca.

C. Druga skupina (mestni trgovske
zbornice).

Ta volilna skupina ima 9 volilnih okrajev:

1. mesto Celovec;
2. mesto Beljak;
3. kraja: St. Vid in Trg;
4. kraji: Štrasburg, Staridvor in Hitenperg;
5. kraji: Volšperk, St. Lenart, St. Andraž, St. Pa-
vel in Spodnji Dravograd;
7. Špital, Sovodje, Grajfenpurg, Zg. Bela in Zg.
Dravograd;
8. kraji: St. Mohor, Trviž, Nabrtet, Plajprg, Plaj-
prške Rutě;
9. ta volilni okraj tvorijo pravi udje trg. in obrtne
zbornice koroške.

Okraja 1 in 9 volita po 3 poslanca, drugi okraji
po enega.

V tej skupini je vsak naveden kraj tudi volil-
ni kraj; za okraj 9 je volilni kraj Celovec.

Volilo se bo dne 1. aprila leta 1909; če bo tre-
ba ožje volitve, je ta nastavljena na dan 3. aprila.

D. Veleposestvo (prva skupina).

V tej skupini volijo zastopniki veleposestev, ki
so vpisane v deželno desko.

Volilo se bo dne 5. aprila 1909. Volilni kraj je
Celovec. Vsa Koroška tvori 1 sam volilni okraj, ki
voli 10 posancev.

Za ta volilni okraj termina ožje volitve vlada
ni nastavila; ko bi bila potrebna, vrši se bržkone ta-
koj po prvem skrutiniju.

Že z razglasitvijo volitve nam je vlada zadala
hud vdarec. Pustila je za ožje volitve v 4. skupini 3
dni, v 3. samo 1 dan časa obvestiti volilce, to v pri-
logi nemškutarjem, ki stanujejo navadno skupno v
večjih selih, kjer se lahko obvestijo, med tem ko se
našinci, raztreseni daleč okoli in v stran od obnega
prometa, težko morejo pravočasno obvestiti.

Če naša stranka sama ne bo skrbela za pravo-
časno obvestitev volilcev na vse strani, županstva,
nam večinoma nasprotna, tega gotovo ne bodo sto-
rila.

Samooobsebi je umevno, da v 1. skupini (v vele-
posestvu) nimamo nobenega upanja, če imamo tudi
par glasov cerkvenih dostojanstvenikov; te glasove
je najbolje oddati nemškim kršč.-socialcem, ako bodo
postavili, kar je upati, kandidate.

Ne mnogo boljše stojimo v II. kuriji. V devetem
okraju (trg.-ob. zbornica) je seveda škoda kaj govo-
riti. Nemški kršč. socialci bi pač tu lahko postavili
svojega kandidata, vsaj toliko, da bi enkrat prešeli
svoje glasove. Če oni to storijo, je umestno, da damo

svoje glasove njim, ali pa vsaj postavimo svojega
kandidata. Pravzaprav bi mi morali to storiti v vsa-
kem slučaju, da bi vendar Nemci videli, da nas je
trgovcev in obrtnikov tudi kaj Slovencev.

Se potrebnejše bi bilo to tudi v ostalih 8 okra-
jih mest in trgov ter industrijalnih krajev, posebno
pa tam, kjer nas je precejšnje število, namreč v 1.,
2., 5. in v 8. okraju. Kako bi vendar bilo enkrat do-
bro pregledati, koliko imamo v teh okrajih našincev,
in pokazati nasprotnikom naše število. V 5. okraju
(Velikovec, Pliberk, Kapla) je pa sploh upati, četudi
še le morda v 20 ali 30 letih, da po pridnem zbuje-
vanju in agitaciji in organizovanju kdaj tudi prodre-
mo.

Abotno je, da se mi Slovenci mestom in trgov
a priori odpovedujemo; s tem se sami označujemo kot
neko inferiorno in indolentno maso. Glejmo vendar
na naše nemške semišljenike, ki so na Koroškem pr-
votno tudi Kmečka stranka, a vendar na vso moč
skušajo pridobiti tal in opore v mestih.

Veliko na boljšem stojimo v 3. in 4. skupini. V
4. skupini tvorimo večino v 1. in 3. okraju, v 1. okra-
ju celo velikansko večino, če že nečemo reči, da je
ta okraj popolnoma slovenski. V 3. skupini pa so po-
polnoma slovenski okraji 1., 5. in 6., večino imamo
(po prebivalstvu seveda) v 8. in 9. okraju, v znatni
manjšini smo v 10. in v 7. okraju, v neznatni v 3.
okraju. Tudi drugod po Koroškem je raztresenih do-
sti slovenskih delavcev, ki pa niso še čisto nič zdru-
ženi, radi tega ž njimi ne smemo nikakor računati.
Dokler je še tako, podpirajo naši slovenski delavci
v nemških krajih, kakor je to tudi na Gornjem Šta-
jerskem, vedno socialne demokrate, če bi jih pa ime-
li organizirane, bi z njihovimi glasovi podpirali lah-
ko nemške kršč. socialce, kar bi nam pomagalo zna-
no zopet v takih krajih, kjer mi potrebujemo njihove
glasove. Pa dotlej bo pač še nekaj časa minulo. Že
sedaj moramo biti veseli, če se na domačih tleh po-
voljno izobrazimo, zbudimo in združimo.

Pri zadnjih deželnozbornskih volitvah, prvih po
novem volilnem redu, smo pač dobili samo 1 poslan-
ca, namreč v 6. okraju, ki nam uiti ne more; ra-
di tega smo v trenutku v dež. zboru na slabšem nego
prej, ko smo po starem volilnem redu imeli vsaj 2 a
poslanca. Kriva je seveda več nego prefrigana volil-
na geometrija naših nemškonacionalnih sodeželanov.

Po ti volilni geometriji volijo Borovlje, ki so iz-
ključno industrijski kraj in imajo 2000 prebivalcev
v 1. kmečkem okraju, da bi s svojimi socialnimi in
nemškutarskimi glasovi potlačile naše slovenske kme-

PODLISTEK.

Pred poroko.

Spisal F. L. ml

Legel je k pokoju izmučeni dan, da se odpo-
čije vsaj malo. Mirna, zimska noč je priplula sem iz-
za sneženih gor ter razgrnila svoje mehko krilo črez
vso pokrajino. Ob mesečini so se lesketale iskre po
snežni skorji tako čarobno in vabeče kakor biseri.
Tih mir je legel na zemljo. Niti najmanjši šum
ga ni motil.

Vsa vas je snivala v sladkih sanjah, morda o
bodočih, veselja polnih dneh. Le v sobici premožne
hiše sredi vasi je še gorela luč ter obsevala drago-
ceno poročno obleko, ki je že komaj čakala, da jo ju-
tri obleče mlada deva ter pojde ž njo pred oltar. V
čarobnem blesku so se lesketali zlati uhani in druge
dragocenosti, ki se bodo jutri šopirile na glavi mlade
neveste.

Pazljivo je zložila deva obleko na odločeno me-
sto nazaj, popravila še to in ono ter legla k počitku.
Tema je bila v sobici, le v kotu je brlela lučka Brez-
madežni na čast. Pred velikimi prazniki samo jo je
užigala. Nocoj pa je tudi gorela, — saj je jutri dan,
največji in najusodnejši v njenem celem življenju!

Sama je ležala v sobi. A nocoj pa ni zaspala.
Zakaj ne? Morda od prevelikega veselja, ki jo čaka
jutri, ko bo v sladkem objemu šla s zaročencem pred
oltar?

Oh ne, žalost, neizrekljiva bol ji krčevito stis-
ka mehko, nežno srce, ker ga bo morala jutri dati
onemu, ki ga ne ljubi z vso sladkostjo, s pravo lju-
bezni, „vse oživlajočo in zmagujočo.“

Pa storiti je morala to — zaradi očetove volje
je morala storiti. Radi tega je zaplakala, zaihtela in
si obrisala solze. Na glas ni upala ihteti, ker so v
sosedni sobi spali vsi domači, ljubljani od nje iz dna
duše.

Spomini iz preteklosti so ji delali srčno bol še
bolj strašno. Prihiti so k njej vsi lepi, radostni in
smehljajoči. Kramljali so ž njo o lepi, rajsko-zlati
mladosti, o oni mladosti, ko je bila še prosta, ko je
hitela z ljubo mamico v božji hram, ko se je še po-
igravala s svojimi sestrkami in bratci.

In kako jo je ljubila dobra, zlata mamica. Po-
ljubkala jo je, gladila ji svetločrne laske in jo pritis-
kala na svoje ljubeče srce tako nežno in rahlo, da
tega niti čutila ni.

In kako so jo ljubile sestrice in bratci. V slad-
kosti jih je objemala ter delila ž njimi veselje svoje
mehke duše.

In kako bo pa na novem domu? — — — — —
Nikdar jo ne bo objel žarek mamične ljubezni,
nikdar pogladila njena mehka roka belega čela. Med
same tuje ljudi bo prišla! — — —

Težko ji je bilo pri srcu, ker bo morala jutri
zapustiti svoj rojstni kraj. Ljubila ga je vroče, lju-
bila ga je najbolj na svetu, ker ji je bil dober in pa
usmiljen. Veselil se je, kadar je njena duša kipela
radosti, žalostil se ž njo v trenotkih, ko je pretakala
dragocene bisere svojega srca.

Nova hiša pa bo morda gledala na njo prezir-
ljivo in zaničljivo, da, smejala se ji bo mogoče —

Zopet je zaplakala trpeča duša mlade deve sko-
ro na glas. Iztegnila je vitke roke po rutici, da si
obriše solze, ki so se ji potočile po hladnem licu. Z
milim pogledom se je ozrla na Bogorodnico, pred ka-

tero je še tako svetlo brlela lučka. Saj se je bo us-
milila gotovo ona, ki najbolj ve, kaj je bridkosti in
grenkosti polno srce, kaj pekoče gorje ter dušne bo-
lečine — ona, tolažnica žalostnih.

Pa že so prihajale k njej druge misli, hujše in
strašnejše od prvih, misli na temne in težke dni v
njenem bodočem stanu.

Ji bo mož prijazen, jo bo ljubil s tako ljubez-
nijo, kakor je ona ljubila svoje domače? Morda jo bo
ljubil in božal samo par dni, mogoče tudi nekaj let.
In potem?

Vsaka beseda njegova ji bo ranila srce, jo uda-
rila naravnost v lice, neusmiljeno in kruto.

Zaječala je — — —

Kaj, če ji Bog da otroke? Ali jih bo vzgojila v
pravem duhu? Ljubila jih bo z vso neizmernostjo ma-
ternega srca, to dobro ve. A, če jo bodo oni tudi lju-
bili z otroško ljubeznijo, tega pa ne ve in to ji seka
skelečo rano v srce.

Pa saj jih bo imela ona rada. Vcepila jim bo že
v rani mladosti drage bisere krščanskega življenja
globoko v srce in dušo, tako globoko, da ne izbriše
teh naukov nihče na svetu.

Učila jih bo in jim pravila o otroški ljubezni,
katera vse oživlja, vse zmaguje. Če jim usadi to lju-
bezen že v mlada srca, potem jo bodo gotovo ljubili,
da, ljubili goreče in neizmerno.

Ah, pa ji bo stal mož na strani in jo podpiral
z bodrečo besedo? Bo ljubil svoje, kakor jih bo lju-
bila ona, z vso sladkostjo in neizmernostjo? Tega ne
ve. Mogoče jih bo podpihoval in jim dajal — slab
vzгляд?

Stresla se je pri teh strašnih mislih, polnih
težkih dvomov. Zasklelo jo je nekaj v srcu. Plaho

te. Pravica bi bila, da bi imele degradirane Borovlje, ki so sploh prvi industrijski kraj na Koroskem, z Podlubljem, Bistrico in Rožekom, ter z odličnimi letoviščema Vrbo in Porečani svojega poslanca, pa to bi bil zopet nov slovenski mestni okraj; rad tega morajo borovljski „vel.komestni nemškutarji“ na tihem preklinjati in razžaljeni, voliti med tli zaničevanimi kmečkimi kmetovci.

Pa navzlic tej geometriji bi mi marsikaj dosegli, ko bi bila naša agitacija boljša.

Intenzivna je dosti, to se mora našim vodilnim slojem priznati, samo neokorna je grozno. V agitaciji mi še ne poznamo prave tehnike, ne poznamo še glasne reklame.

Tiha agitacija je sicer jako „dostojna“, ampak neumna je vendarle, ker nič ne zda. Kdor je pri politični agitaciji skromen, ta si koplje sam svoj grob.

Mi smo pa vedno preveč „dostojni“ in skromni. Glavna napaka je, da ne imenujemo o pravem času svojih kandidatov. Napaka je že sploh, da se kandidati kar nominirajo in diktirajo iz Celovca, to se pravi od političnega društva. Na videz vsaj, bi jih morala imenovati nalašč za to sklicana volivska zborovanja, katerim bi jih odbor političnega društva poniral. Na ta način bi ljudstvo ostalo s političnim društvom v dotiki. Tako pa, posebno ker odbor političnega društva svoje kandidate imenuje vedno še le 2 ali 3 dneve pred volitvami, nima splošna fraza in bojni klic: „Volite dobre slovenske, katoliške in narodno misleče poslance!“ nobene privlačne sile, ker je presplošna. Narobe: nerodno skrivovanje (pred nasprotniki ali pred kom?) rodi med našimi lastnimi najboljšimi in najagilnejšimi privrženci negotovost in nezadovoljnost, in kar je še mnogo hujše, nekako nezaupanje v vodeče kroge v Celovcu.

To mora biti taktika drugača! Pogledjmo vendar Nemce! Pri nemških nacionalcih in kršč. socialcih se že davno ve, več ali manj oficijelno, kdo da je kandidat za vsak okraj; nacionalci pustijo govoriti na zborih v volilnih okrajih navadno le svoje kandidate za poslanstvo in so njih imena objavili že davno pred izpisom volitev; po ravno isti taktiki, kakor n. pr. tudi na Štajerskem, kjer že sedaj, ko o izpisu deželnozborskih volitev ni niti duha ne sluha, proglašajo svoje kandidate. Delajmo tudi mi tako! Politčno društvo naj objavi čim hitreje ko mogoče imena kandidatov; skrivanje kandidatov pred nasprotniki, je tudi skrivanje pred svojimi lastnimi pripadniki. Nasprotno je prav: v vsakem kraju naj agitira s svojo lastno osebo in veljavo vsak kandidat sam, naj zastavi vse svoje moči, in vso svojo osebo, da bode voljen. Oseba je več vredna, nego prazna, splošna, vzbujevalna fraza. Nacionalni govori presegajo narodu, ki ne vidi kandidatov, na katere že ne nima čaka. Zadnji 3 dnevi so pa za tak poseben vpliv pozni.

Za osebni vpliv so velikega pomena podobe kandidatov (prim. Walcherjevo taktiko!); zato je naj „Mir“ čim hitreje z imeni kandidatov prinese tudi njihove slike!

Nazadnje je tudi velika napaka, ako ne postavljamo kandidatov v vseh krajih, kjer imamo kaj upanja, in če je ta up še tako majhen; pred vsem tedaj tam, kjer imamo večino, to sta v 4. skupini okraja 1. in 3., v 3. skupini pa okraji 1., 5., 6., 8., 9. Posebno je neumestno metati puško v koruzo v 4. skupini, češ, ljudstvo ne pride rado dvakrat na volišča. To ni res! Narobe, zanimanje za volitve raste, če je več volilnih terminov zaporedoma, samo dobre agitacije je treba. Letos bode zima dolga, tedaj bo konec marca še snega dovolj in kmetje bodo imeli dosti časa, ker s setvijo še ne bode nič.

Pri skrajni, neumorni in praktični agitaciji bi mi lahko prodrli v sledečih okrajih: V 4. skupini v prvem in tretjem okraju, v 3. skupini v prvem, petem, šestem, osmem in devetem okraju.

Agitacija bi pač morala biti najmanj tako živahna, ko pri zadnjih državnozborskih volitvah. Se-

se je ozrla po sobici, in oči so iskale duše, polne usmiljenja in ljubezni, da bi ji potožila težko bol. K namici bi šla. A ona spi morda, ne bi jo budila rada. K očetu pa si ne upa. Saj se ga je bala vedno, zelo se ga je bala, čeprav ga je tudi ljubila prisrčno.

K sestricam bo šla in tu iskala tolažbe. Z njo bodo plakale ter ji obrisale solze raz vročega čela. Prijetna ji je bila ta misel, ki se je nenadoma porodila v duši.

Ne hodi, ne hodi buditi sestre. Pusti jih, naj spavajo o lepih, zlatih dneh, polnih veselja in sladkosti. Ne krati jim tega kratkega veselja.

Ni šla — — —

Zajčala je na pol glasno ter se ozrla na Brezmadežno. Vstala je, šla z opetokajočimi koraki k podobici in pokleknila. Molila je tako zaupljivo in vneto kakor še nikdar poprej. Spomnila se je vseh bridkosti, ki jih je pretrpela ona, gotovo še bolj bridkejših in mnogo hujših. Zdaj so se ji izlile vse solze iz srca ter privrele na dan, solze, ki so jo pekle, kakor strup v rani.

Vstala je. Legla je nazaj v posteljo. Postala je mirnejša.

Nalabno je odprl vrata angelj miru in jih hitro zaprl za seboj. Pristopil je hitro k postelji in zatislil nevestici rahlo trudne oči, da si vsaj še malo odpočije izmučena duša, predno bo morala iti k — prisiljeni poroki.

veda bi mnogo stala truda in denarja, žrtve bi se pa gotovo splašale.

V 3. 7. in 10. okraju je pa najbolje naše glasove oddati kar od začetka kršč. socialnim kandidatom s tem pogojem, da dobimo njih glasove v 1. in 8. okraju.

Ker pri nas primanjkuje navadno odličnejših govornikov za obilna potrebna zborovanja, naj naše politično društvo naprosi govornikov iz Kranjskega in Štajerskega, saj imajo poslanci sedaj počitnice in lahko pridejo nam na pomoč.

Torej na dan s kandidati, na dan z njihovimi slikami, da jih vsakdo spozna in se za nje zavzame! In na delo, na neutrudno delo!

Observator.

Jugoslovanski minister.

Dunaj, 18. febr.

Jugoslovanska državnozborska pontika se sedaj giblje v odločno opozicijskem tiru. Inicirala se je ta politika že, ko se je sestavil kabinet Bienenrth I. ter je dobila še bolj izrazite oblike, ko se je redil kabinet Bienenrth II. Saj je ravno iz Slovenskega centra, v katerem imajo Jugoslovani večino, izšla misel, naj se organizira opozicija vseh slovanskih klubov, ki so s sedanjo vlado nezadovoljni. Ta misel je padla na rodovitna tla in zadnje sredo dne 17. febr. se je ustanovila opozicijska organizacija „Slovanska Jednota“, ki šteje 125 poslancev in v kateri so združeni vsi Čehi, vsi Slovenci, Hrvati in Starorusini. Ni pa izključeno, da se bodo že v najbližjem času pridružili Slovanski Jednoti tudi Mladorusini in poljska ljudska stranka pod vodstvom poslancea Stapinskega.

Vsaka opozicija mora imeti namen, strmoglaviti na krmilu se nahajajočo vladno ter zasesti potem njeno mesto in sama vzeti vajeti državnega voza v roke. Če je opozicija sama dovolj močna za vladno, dobro; če ne, pa mora po dovršenem opozicijskem delu iskati zaveznikov za prevzete vlade. Tako dela opozicija, ki zahteva, da se jo smatra za resno.

Med jugoslovanskimi poslanci pa imamo tudi može, ki v sedanjem času nastopajo naravnost tako, kakor da bi bili najeti od vlade. Sedaj ko se kuje opozicijsko železo, vzdihujejo po ministrskih sedilih. Za to se ni čuditi, da so Čehi in Rusini postali nezaupni nasproti opozicijskemu razpoloženju Jugoslovancov, in v čeških krogih se našim poslancem odkrito očita, da le markirajo opozicijo, sicer pa se za hrbtom pogajajo z vlado za ministrski sedež.

Našim poslancem se torej očita, da bi za 40.000 kron prodali tudi svojo opozicijo in šli s Stürgkhom in Hohenburgerjem. Moramo reči, da je to očitanje popolnoma opravičeno, toda nanaša se le na one jugoslovanske poslance, ki v sedanjem času spravljajo vprašanje jugoslovanskega ministra v ospredje in želijo njegovo realizacijo. Kompromitirajo pa ti čudni može, o kojih se ne ve, ali so najemniki vlade ali pa z manjo intrigiranja od rojstva sem obteženi individui, celo jugoslovansko delegacijo ter ji jemljejo pri slovanskih strankah in sploh v javnosti dobro ime.

V katerem taboru se nahajajo ti jugoslovanski poslanci, razvidi se iz tega, da odlagajo svoje intrigantske izrodke v „Narodnem Dnevniku“, „Slovenskem Narodu“ in v dunajskih židovskih listih. Slovenski liberalni časniki pa si s sprejemanjem takih vesti zaslužijo tudi sami očitane, da bi za 40.000 K sklenili prijateljstvo tudi s Stürgkhom in Hohenburgerjem.

Pravilno stališče je zavzel načelnik Slovenskega kluba dr. Šusteršič, ki se je izjavil v dunajskih časnikih o tej zadevi tako-le:

„Dr. Šusteršič je dejal, da je ta prepir (zaradi jugoslovanskega ministra) sedaj nepotreben, ker to vprašanje ni aktuлно. Če pa enkrat postane aktuлно, tedaj se bo o njem razpravljalo pred kompetentnim forumom, to je v jugoslovanski Narodni zvezi. Dr. Šusteršič je izjavil, da je osebno proti narodnostnim ministrom-rojakom ter da je to tudi dokazal s tem, da je podpiral dr. Benkovičev predlog. Upa, da so njegovi argumenti taki, da bodo večino Narodne zveze prepričali, če bi se pa zgodilo nasprotno, tedaj se bo ravno tako uklonil, kakor se bodo upa, uklonili oni, ki so drugega mnenja, ako proče njegov nazor. To ni nikakor principiélno vprašanje in povdaranja, nikakor ne aktuлно.“

V sedanjem času, ko je zavzela jugoslovanska delegacija odločno opozicijo proti vladi, pomeni vsako namigavanje, kakor da bi Jugoslovani za en ministrski sedež prodali opozicijo in se sprijaznili s Hohenburgerjem ter Stürgkhom, le kršenje potrebne discipline, jemlje jugoslovanskim poslancem zaupanje v njih lojalno opozicijsko stališče ter pomaga edino le — sedanji vladi.

Politični pregled.

Avstrija.

Slovanska opozicija.

Dalekovidnemu prizadevanju dr. Šusteršiča se je posrečilo, dati slovanski opoziciji nasproti sedanjemu Bienenrthovemu kabinetu tudi organizacijo in ime. V seli dne 17. t. m. se je sprejel organizacijski statut, ki ga je predložil dr. Šusteršič združenim Čehom, Jugoslovanom in Starorusinom. Nova skupina

se imenuje Slovanska Jednota in obstoji iz eksekutivnega kluba in parlamentarne komisije. Eksekutivni odbor obstoji iz načelnikov v Jednoti zastopanih strank, eksekutivni odbor zastopa Jednoto na zunaj, ne sme pa sklepati obveznih sklepov. Parlamentarna komisija obstoji iz predsednikov klubov in imajo: Slovenski klub 2, Jugoslovanski klub 2, češki katoliški narodnjaki 2, Rusini 1, češki agrarci 3, Mladochi 2, radikalci 2, moravska ljudska stranka 1, in Masarykovei 1 člana. Če ima kak sklep dvetretjinsko večino in je proglašeno vprašanje solidaritete, je ta sklep za vsak klub obvezen in stranko, ki nastopa proti, se smatra, da je izstopila iz Slovenske Jednote. V Jugoslovanski Jednoti je 125 poslancev.

Dr. Korošec o ministrskem vprašanju.

Poslanec dr. Korošec je objavil v „Dipl. Korr.“ članek, v katerem izjavlja, da so Jugoslovani odločno proti temu, da bi vstopili v Bienenrthov kabinet z ministrom-krajanom. Jugoslovanski minister-krajan bi bil, ako ne bi imel zaslonbe na konnacionalnem resortnem ministru, čisto brez vrednosti in upliva. In sploh pa je absolutno nemogoče, da bi Jugoslovani poslali svojega zastopnika v Bienenrthov kabinet, kakoršen je sedaj. Kako se bo imenovala prihodnja vlada, kakšna bo in ako bo smela računati na sodelovanje Jugoslovancov, o tem se sedaj še ne more govoriti. Samo če bi prihodnja vlada bila Jugoslovanom naklonjena in se jim prepustila kak resort, bi lahko vstopili v prihodnjo vlado. Jugoslovani nikakor niso pri volji, da bi se pustili izrabiti na nemožnih pozicijah. Jugoslovanski volilci zaupajo svoje interese rajši enemu izvrstnemu poslancu, kakor pa kakemu „odveč-ministru.“

Parlament in zunanji položaj.

„Diplom. Korr.“ poroča: Ministrski predsednik Bienenrth, ki je dobro poučen, da lahko nastopijo v treh do šestih tednih na jugovshodni meji naše monarhije že davno pričakovani dogodki, se silno trudi, da bi prej kot mogoče uspela pogajanja s poslanci, da bi se državni zbor lahko sklical še koncem februarja. S tem odpadejo vse vesti o razpustu parlamenta. Državni zbor mora obstati, ker bo neposredno po sklicanju nujno potrebno delegacijsko zasedanje. Tako zunanji minister baron Aehrenthal kakor tudi vojni minister baron Schönaich želita postopati parlamentarno. Prvi bo natanko razjasnil sedanji položaj, Schönaich bo pa utemeljeval potrebo 270 mil. kron izvanrednega kredita za vojno upravo.

Vojna nevarnost?

V dobro poučenih dunajskih krogih se govori, da je zunanji položaj z ozirom na dogodke v Srbiji skrajno kritičen. Izredni ministrski svet v sredo se je bavil izključno s položajem, ki je nastal vsled dogodkov v Srbiji.

Srbija.

Srbsko-črnogorska zveza poka.

Veliko razburjenje je povzročila v vladnih krogih vest, da se krha zveza s Črnogoro. Zunanji minister dr. Milanović je obvestil kralja in člane vlade, da se je knez Nikita, kakor mu je sporočil angleški poslanik, obrnil v London z izjavo, da Črnogora ne more zdržati trajne mobilizacije in je zato pripravljena pogajati se z Avstro-Ogrsko. Resničnost te vesti se potrjuje tudi od strani Gruiča, srbskega agenta v Londonu. Kralj Peter je vsled tega zelo potr, posebno ker sluti, da tiči za tem komplot, ki namerava odstaviti dinastijo Karagorgjevičev in oklicati princa Mirka za srbskega kralja. Srbska vlada bo napela vse moči, da zopet pridobi Črnogoro za svoje interese. Najprej se bo ministrski svet posvetoval o predlogu, da se dovoli dva milijona frankov, katere je knez Nikita pred nekaj časom zahteval za vojne priprave. Nadalje bo odposlan v Cetinje poseben odposlanec, ki bo zastopal srbske interese pri knezu Nikitu.

Ministrska kriza.

Velimirovičev kabinet je postal nevzdržljiv. Pašić, v čegar rokah je vsa moč, namerava novo vlado sestaviti iz samih staroradikalcev. Pri pogajanjih med staro in mladoradikalci so nastala taka nasprotja, da se bo najbrže razbil kompromis. Če se to zgodi, potem je padec sedanjega ministrstva neizogiben.

Premestitev rezidence.

Prestolonaslednik Jurij že več mesecev z vsemi močmi dela na to, da se premesti srbska rezidenca v Niš. Opetovano je povdarjal, da strategični oziroma nujno zahtevajo premestitev rezidence, ker bi se Belgrad v slučaju vojske z Avstro-Ogrsko nikakor ne mogel vzdržati. Ukrenilo se je že marsikaj, kar meri na to, da bo premestitev rezidence iz Belgrada postala dejstvo. Zakladnica narodne banke se nahaja že več časa v Nišu.

Turčija.

Avstrijsko-turški sporazum.

Angleška vlada je zopet nujno nasvetovala portu, naj hitro sklene sporazum z Avstro-Ogrsko. Hilmi-paša se je izrazil napram nekemu poročevalcu lista „Jeni Gazetta“, da bodo pogajanja o spremembah v avstrijsko-turškem protokolu kar najhitreje končana.

Ribnica. Dne 14. t. m. smo imeli pri nas „Jägerhall“ pri Petreju. Zbrane so bile vse struje in obe narodnosti. Vse je šlo v lepem tiru. Mi se nismo za nje, oni pa za nas brigali. Ko pa je naš možki jevski zbor začel peti, je hitro naša priročnica zapela dur, da se ne bi slovensko petje slišalo v drugo sobo. A pogleda me si, kaj šna je to Nemka! Njen oče je bil Lah, mati Slovenka, hčere pa zagriznjene Nemke. Pozneje so Slovence izzivali s heil klici. Nauk iz tega? Začetki Slovenci naj ne hodijo na nemške in nemškutarske prireditve!

Freiwillige Feuerwehr in Wöllan. Poreča se nam, da ni na zadnjem popravku podpisan gospod učitelj Franc Skaza, kakor se je nam reklo, temveč Franc Skaza p. d. Pavline. Potem je umevno, da so izvajanja o fajerberu tičejo tega ne pa g. učitelja, kar nasproti javnosti radi po pravimo.

Trimesečni dopust je dobil g. Rud. Menzire, učitelj pri Sv. Petru nižje Maribora, zaradi živčne bolezni.

Poročila se je v sredo, dne 17. februarja, pridna in vzorna kmečka hči Julijana Bračko iz Nebove z vernim in narodnim kmečkim fantom Jožefom Ormgom iz zgorajega št. Jakobskega dola. Št. Peterčani smejo veseli biti, da so z njim dobili v župnijo značajnega in katoliškega moža. Bog daj svoj blagoslov!

Sv. Križ pri Mariboru. V nedeljo dne 14. svečana je v tukajšnjem bralnem društvu govoril g. dr. Turšič iz Maribora o prvi pomoči v raznih nezgodah in boleznih. Mnogoštevilno zbrani poslušalci so z velikim zanimanjem sledili vrlo zanimivemu in nad vse podučnemu govoru. Ob sklepu je bila splošno čuti le ena želja: Kaj takega bi pa še večkrat radi slišali! Zato tudi prosimo gospoda doktorja, da bi se še zopet drugikrat potrudil k nam. — Teden poprej je pa imelo bralno društvo svoj letošnji občni zbor, ki je bil tudi prav dobro obiskan. Društvo šteje sedaj 66 udov, ima zelo obsežno knjižnico in si je lansko leto oskrbelo tudi svoj gledališni oder. Ker društvena knjižnica obstoji že od leta 1887, so seveda knjige že večidel močno obrabljene in raztrgane ter potrebne nove vezave. Manjka pa žalibog k temu potrebnih denarnih sredstev. Članarina se je namreč zato, da bi jo zmogli tudi najrevnejši in najubožnejši, določila tako nizko, — znaša samo 60 v za osebo — da se z njo komaj poravnajo tekoči stroški za razne časopise in liste. Zato se društveni odbor tem potom obrača do radodarnih in požrtvovalnih rodoljubov po širni slovenski domovini z iskreno prošnjo, da bi nam s prostovoljnimi prispevki priskočili na pomoč, s katerimi bi si toliko potrebno društveno knjižnico vsaj deloma prenovili. Ni še pač treba posebej povdarjati, kolikšnega pomena in kako izredne važnosti je ravno v našem izpostavljenem kraju ob skrajni jezikovni meji dobro urejena knjižnica. Vsak najmanjši dar se bo hvaležno sprejel. Tozadevni prispevki naj se blagovolijo naslavljati na društvenega blagajnika Filipa Galunder, kmeta pri Sv. Križu, pošta Gornja Sv. Kungota, ali na č. gospoda Antona Kocbek, župnika istotam.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Tekoči teden se je v naši primeroma mali župniji obhajalo šest gostij. To je bilo veselja, godbe in plesa! Vsem novoporočencem, zlasti odbornikom bralnega društva gospoda Martinu Napast in Martinu Mohorko, iskreno čestitamo. — Črez 14 dni pa nas čaka drug ples, namreč volilni ples za občinski odbor. Da bi le dobro izpadel!

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Na ženitovanju blagajnika našega bralnega društva gospoda Mart. Napast sta se po dražbi prodali dve smodki v prid bralnemu društvu za 12 K 30 v. Na gostiji gospoda Franca Pernat pa so se izlicitirale tri smodke v narodne namene za 13 K 50 v. Od te svote dobijo: domače bralno društvo 4 K 50 v, obmejni Slovenci 4 K 50 v in družba sv. Cirila 4 K 50 v. Dobrotljive svate naj Bog živi!

Sv. Lenart v Slov. gor. Veselica, katero je priredilo tukajšnje katoliško bralno in gospodarsko društvo v nedeljo dne 14. t. m., je nad vse pričakovanje dobro izpadla. Dasi to društvo obstoji še le 8 mesecev, vendar si je priborilo simpatije kmečkega ljudstva kakor tudi inteligence. Saj to je prva veselica jasno dokazala, ko ni bila samo velika dvorana, ampak vsi gostilniški prostori tesno natlačeni z različnim občinstvom. Prišli so gostje od vseh sosednjih far, posebno v velikem številu od Sv. Jurija v Slov. gor., od Sv. Benedikta, Sv. Ane, Sv. Ruperta in iz Biša. Častno je bila zastopana č. duhovščina in pa učiteljstvo. Prvokrat je nastopil pevski zbor bralnega društva in že tokrat je žel vsestransko pohvaliti in vse se je čudilo, kako se je zamogel v tako kratkem času tako dobro izvežbati. Dve pesmi: „Slovan na dan“ in „Nazaj v planinski raj“ sta skupno zapela šentlenarski in jurjevski pevski zbor. Vse pevske točke je jako spretno vodil g. Franjo Zaler. Jako dobro so pa rešile dekleta svoje vloge v igri „Zakleta soba pri zlati goski“. Vsaka se je popolnoma uglobila v svojo ulogo. Mislili smo si, da imamo prave igralke iz gledališča, a ne sama priprosta kmetka dekleta. Tudi prosta zabava se je prav živahno razvila. Veseli gostje, posebno mladina, se je obnavala s konfetijem, tako da je nastala prava papirnata vojska. Na daleč znani pevski zbor od Sv. Jurija v Slov. g. pa je neprenehoma prepeval pesmico za pesmico, in mnogokateri je ostal še dalje časa v dvorani, da se navdaje krasnih akordov, ki so odmevali po celi dvorani. Obilo smeha je izvalil g. Saksaverakšakoni mini s svojimi pripovedovanjem o Amerikancih. Vsakomur se je cela prireditev dopadla, vse je bilo neprišiljeno veselo.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Dne 11. februarja t. l. je stal tudi g. Janez Slavič, čema iz Vučje vasi pri Ljutomeru, pred preiskovalno komisijo v zadevi javne nemške ljudske šole. On pošilja v šolo otroka, o katerem trdi, da mu je oče. Komisar ga vpraša: Ali ste Vi Nemec? Da! Ali zahtevate nemško šolo? Da! Potem vpraša komisar: Kdo je pa postavljal varuh tega nezakonskega otroka? Jurij Lešnik iz Radehove! Nato vpraša komisar g. Lešnika: Ali ste Vi Nemec? Sem Slovenec! Ali je otrok Nemec? Je

Slovenec! Ali zahtevate za tega otroka nemško šolo? Ne! Takih prepustnih prizorov smo videli več tisti dan. Guten Appetit, Herr Slawitsch! — Najbolj se je opekel župan Seuminek s svojim trškim nočnim čuvajem. Ta je namreč pred komisijo rekel, da je „deutsch gesinnt“ in da je proti nemški šoli. Iz tega se vidi, da se županski stolec že precej maje, ker niti občinski sluga ne respektira več očeta Sedminka. Prihodnje občinske volitve bodo pokazale, da so se tržani naveličali Sedminkove in Zirngastove politike.

Petrovče. Gospodu Ernestu Slanc, nadučitelju v Petrovčah! Pri občnem zboru Kmetijske podružnice Žalec, kateri se je vršil na dan treh kraljev v Žalcu, ste Vi kot tajnik navedene podružnice vpričo vseh navzočih izrečno izjavili, da ste radevolje pripravljene odložiti tajništvo in se umakniti od Kmetijske podružnice, če zaradi Vas eden ali drugi naših domačinov ne bi hotel ostati ud naše Kmetijske podružnice, oziroma če eden ali drugi zaradi Vas ne bi hotel pristopiti navedeni Kmetijski podružnici. Podpisani izjavimo, da bi radi postali in ostali udje za našo okolico ustanovljene Kmetijske podružnice in da bi v isti z veseljem sodelovali na naših rodniških tleh za napredek domačega kmetijstva, da pa tega tako dolgo ne moremo storiti, dekler ste Vi njen tajnik in ud njene odbora. Opominjamo Vas torej javno na Vašo, dne 6. prosinca t. l. na občnem zboru v Žalcu storjeno izjavo ter Vas pozivljamo, da izpolnite Vašo tozadevno obljubo. — Več posestnikov občine Petrovče.

Bralne društvo pri Sv. Benediktu v Slov. gor. priredi na pustno nedeljo dne 21. t. m. po večernicah svojo veselico. Dekleta predstavljajo šaljivo igro: „Zakleta soba v gostilni pri zlati goski.“ Veselico konča srečolov, ki bo mnoge razveselil z lepimi in vrednostnimi dobrotami. Sosednja društva, prijatelji poštene zabave, domačini in ki ste si veselje želeli, v obilnem številu na svidenje.

Sv. Barbara v Halozah. Naš narodni general je pustil kolo ter zdaj v zimi zajahal političnega vranca, saj volitve v naših občinah vrše se zapored in on se boji, da bi v krajni šolski svet prišli kaki pametni ljudje presojevati Rakuš-Ogorelčevo gospodarstvo. Proti temu možema bi nič ne imeli, ko bi ne bil eden liberalcev in eden Stajerčijanec. Teh pa mi ne rabimo v barbarski fari, naj gredo v Naraplje omiko sejati, pri nas smo je do grla siti.

Sv. Barbara v Halozah. Liberalci sta zadnjič izrazili v svojem „N. listu“ bojazn, da bi mogoče udje K. S. izobraž. društva utegnili vplivati na obč. volitve. No veste kaj? Kadar pride v krajnem šolskem svetu na dnevni red „pomenčenje“ fuk sedemrazrednice takrat morajo vselej naši „klerk.“ odbori reševati narodno čast šole. Svoji udovi v niste tako daleč izobrazili, da bi se otreli sramotnega nemškutarstva. Bili ste zadovoljni, da so le udrihali po cerkvi. Vse se pač enkrat britko maščuje nad vami, žal da pri tem trpi narod.

Sv. Barbara pri Vurbergu. Dne 17. t. m. je ponesrečila 22 letna Katarina Kokol, dekla pri posestniku Ferdo Hrastnik-u v Koreni pri rezanju slame pri rezilnem stroju. Stroj ji je odrezal 3 srednje prste desne roke.

Širotinsko društvo v Ormožu. Kakor smo zadnjič poročali je našemu širotinskemu društvu pristopila kot ustanovnica s 100 K ormoška pojoilnica. Njej je sledila naša okrajna pojoilnica, ki je naklonila gor imenovanemu društvu velikodušen dar po 50 K.

Nemški hotel v Žalcu. Virantov hotel v Žalcu je kupil nemški hmeljarski zid! Nekaj terjatev pri dražbi Virantovega posestva ni kritih. Trpeli še bodo torej poroki.

Za nemškega otroka. V odbor nemškega društva za varstvo in preskrbovanje otrok za celjski sodnijski okraj so voljeni: D. ž. sod. svetnik dr. Schafflein protestanski župnik May. Ranscher, Mörtl, Schmidl, učitelj Horvath, učitelj Neubauer, namestnik učitelj Wendler in Gradt. To je prvo občno društvo, v čegar odboru je pastor. S tem je obenem označena st. uga, v katero bo napeljana voda.

Trbovlje. Pri občnem zboru posojilnice dne 11. svečana so se sedajna pravila malo izpremenila. Kot ud načelstva je bil na novo izvoljen g. Gustav Vodusek, župan in ravnatelj. Drugi udi načelstva so: G. Peter Erjavec župnik, kot načelnik; kot odborniki pa: Franc Kalan, Jož. Goropevšek posestnik, Jož. Moll, trgovec, Jož. Šribar, I. kapelan, Ant. Kuhar, učitelj.

Trbovlje. Zadnji četrtek dne 18. svečana je bila tukaj krščena 6½ let stara deklica, katero so našli drvarji v gozdu dne 15. avgusta 1902. Zadeva se je sicer naznanila kompetentni oblasti, a mati otroka se ni mogla izslediti. Otroka je zredila Cecilija Singer; ker je ta radi dela rómala od kraja do kraja — bivala je v Petrovacu, v Blevju, Uvacu, Sarajevu in Pali — je ostal otrok brez krsta. Meseca septembra lanskega leta je prišla Cecilija Singer z imenovanim otrokom iz Reke radi dela v Trbovlje, kamor je priromalo v zadnjem času radi razširjenja tukajšnjega industrielnega podjetja na stotine delavcev raznih jezikov. Deklica, ki je dobilo ime Marija, je pri krstu sama odgovarjala in molila vero in očenaš v hrvaškem jeziku. Botra ji je trgovčeva soproga gospa J. Dvoršak.

Trbovlje. Dne 21. t. m. ima Pazniško strokovno društvo svojo mesečno zborovanje v Trbovljah v gostilni „pri Jagru“, po domače Parašuh. Začetek ob 3. uri popoldan, po zborovanju bo prosta zabava in veselica. Vabi se vse pazniško osebje, kateri imajo veselje do pustne veselice.

Koroško.

Volilno gibanje. Dne 14. t. m. je v Špitalu imel volilno zborovanje poslanec dr. Steinwender; poročal je o razpustu drž. zbora in o svojem delovanju v dez. zboru. — Istega dne je pri Erišanu na Majzličici govoril pred svojimi pristaši dr. Lenuš; bile so to samo stare obrabljene fraze o „škodljivosti“ kršč. socialcev in o njih vladohlepnosti. — Nemška kršč. socialna stranka je zadnjo nedeljo priredila zborovanje v St. Stefanu pri Volšpergu in v Labodu. Govoril je na obih zborovanjih poslanec Walcher, na prvem tudi poslanec Krampl in sicer o svojem delovanju v dez. zboru in o potrebi združitve kmetov; Walcher pa je podajal račun o svojem delovanju v drž. zboru. — V nedeljo so napravili zborovanje v Beljaku. Govoril je posl. Riesel o drž. zboru in je izjavil, da bodo pri volitvah v dez. zbor soc.-demokratje pomagali nemškonacionalcem. Slovenci pozor!

Celovec. V seji od dne 16. svečana je dovolil občinski odbor Südmarki podpore 100 K, ravno toliko Zvezi koroških smučarjev, gasilnemu društvu pa 1000 K. V zadevi prezidanja švicarije na Gorici se je sklenilo, da se bode naročilo načrtov pri domačih tverdkah. — Urednik „Mira“ je bil obsojen na 100 K kazni, ker ga je tožil velikovski učitelj Hornbagner radi žaljenja časti. Trdil je namreč, da Hornbagner zlorablja svojo uradno oblast v politično agitacijo. Ta kazen je seveda „Prostim glasovom“ premajhna; ta časnik bi „Mirovega“ urednika najraje pohrustal in z njim vred vse „slovenske hujškaške duhovnike“. Stara pesem, draga „štimce“! Ne boste nas Slovencev pohrustale ne, obležali bi vam v želodcu! — Umr-la je usmiljena sestra Herkulana Simianer, predm-čica sester v marijanšču. Pokopana je bila dne 19. t. m. dopoldne na pokopališču v Zakamnu. — Dne 16. svečana je umrla hišna posestnica Ana Vran v Kopskih ulicah.

Celovec. Dvorni svetnik Jožef Palla, bivši deželni šolski nadzornik koroški, je umrl zadnjo soboto v 69. letu. Bolehal je že dalj časa, radi tega je šel lani v pokoj in na njegovo mesto je prišel Benda. Rojen je bil v Roricah pri Tešinu na Slezkem. Gimnazijo je izvršil v Tešinu, vseučilišče na Dunaju. Potem je prišel leta 1868 kot suplent v Celje, nadalje na I. gimnazijo in na deželno realko v Gradec, pozneje na deželno realko v Uspicah. Leta 1871 imenovali so ga glavnim učiteljem na celovškem učiteljsku, kjer je deloval do leta 1890, ko je postal ravnatelj učiteljskega v Opavi. Pa že leta 1896 je prišel na Koroško nazaj kot deželni šolski nadzornik. „De mortuis nil, nisi bene!“ — je že res, ampak o Palli je nam Korošcem težko spregovoriti brez pikrih spominov. Rojen kot Slovan na češko-poljski meji pri takozvanih vođenih Poljaki, zatajil je že zgodaj svojo narodnost. Kar pa nam je škodoval kot krut zatiralec slovenskih šol in slovenskega učiteljstva na Koroškem, tega ne bomo pozabili nikdar. To so bile tudi njegove zasluge, za katere je bil imenovan l. 1907 dvornim svetnikom. Pa vendar je njegov neznošen pritisk rodil tudi dobre sadove za nas. Med tem, ko je bil prej rajni Elar na Zilji edini slovenski narodni učitelj, smo jih ravno pod Pallino grozovladjo pridobili že skoraj 20. Upamo pa, da jih bo kmalu še več. V tem oziru naša bodočnost ni baš brezupna. Leto za letom stopa več učiteljev v naše vrste. Pallin pogreb je bil v pondeljek popoldne. Zapustil je dva sinova in hčer, ki je omožena z gimnazijskim profesorjem dr. Giannonijem v Celovecu.

Krivavrbra. V torek, dne 16. svečana so naši žandarji prijeli dezerterja Franca Pustoha iz Vrhni-ke. Pobegnil je od 17. polka.

Beljak. Zadnji petek so hoteli naši beljaški gospodje napraviti dirko na smučeh (ali krajnikih in kolestrah, kakor naše ljudstvo imenuje) to novo športno orodje) raz Dobrača do Beljaka. Nastalo je pa na večer slabo vreme s hudo burjo. Tisti, ki so bili od Sv. Duha odrinili jutraj, dospeli so srečno do planinske kočice vrh Dobrača, oni pa, ki so se bili odpravili na pot še le opoldne, so prišli na beljaško planino še le ob kakih sedmih zvečer. Ko je nato pri-pihala burja s snegom, zgrešili so ravno na ožini med plajprškim in nečajnskim jarkom pot ter so deloma popadali v globine, eden baje celo 250 m globoko. Nekaj pa jih je zlezlo pod rušje in tako prenočilo. Ozebli so strašno, vendar pa so se zjutraj ob dnevu vsi zopet srečno zbrali in prišli so do kočice. Tisti, katerim so bile noge in roke zmrznile, so morali ostati v kočici, drugi so pa šli v dolino. Iz Plajprga je še isti dan šla jih iskat ekspedicija, ki je tudi imela nesrečo. Trije častniki, udeleženci ekspedicije, so morali ostati z ozeblimi nogami čez noč v kočici, odkoder jih je rešila še le v nedeljo druga ekspedicija. Tako je seveda vsa dirka bila popačena in se je morala preložiti na poznejši ugodnejši čas. Vsa sreča, da je ta abotna drznost še tako dobro iztekla.

Zrelc. Umrl je v 79. letu Mat. Dobrnik, mlinar na grajskem mlinu. Pokopan je bil v soboto popoldne. Pokojnik je bil stric slavnostnega posil-nemškega državnega poslanca Dobrnika.

Strajavas. Zelo čudne razmere vladajo v naši okolici. Vsi naši posilnemci so imenitni možje, tembolj še, ker jih pri njih podvzetjih tudi vladni organi podpirajo. Naj so li njih poduzetja postavna ali nepostavna, ter je vse eno. Z drugo mero, se pa meri ljudem, ki ne trbijo v rog takih breznačajnežev. Zelo čudno se nam zdi, da o. k. orožništvo in naše občinsko predstojništvo še niso opazili, da je v Strajavesi 7 let stari bik, ki pa ni licenciran, a se ga

Naročite „Stražo“!

vendar rabi za plemo. Tak slučaj je tudi v Migvarju. Drugače je pa v Draščah. Tam je imel kmet mladega bika (tele) na paši, ki zaradi mladosti še ni bil za plemo. Tega kmeta je okrajno glavarstvo v Beljaku na ovadbo e. k. orožniške postaje v Podkloštru občinstvo kaznovalo. Toraj eden ne sme tele s svojo govedo pasti — drugi pa smejo ne licenciranega bika za plemo rabiti. O tem se še oglasimo.

Špital na Kor. Dne 11. t. m. je imela glavno zborovanje tukajšnja podružnica šulferajnova. Udov ima 149; dohodkov je bilo 1.1908. 1696 K. — Tukajšnja podružnica šulferajnova je v najkrajšem času (v 8 dneh!) pridobila 70 novih članov.

Otroške bolezni razgrajajo v gornjem Pokrčju posebno okoli Knežove. Tudi v selčavski občini je že nekaj vasi okuženih. Šoli v Ukvah in v Selah sta radi otroških bolezni zaprti.

St. Mohor. Pri zadnjem semnju je nek tujec okradel urarja Karbacherja iz Tirolskega za srebrno remontarko in za zlat prstan.

Blatnigrad. Sodnija je prišla delavce Martinarja, Karpfa in Ranarja, ker so menda ukradli najemniku Albererju bakren kotel in nekaj suhega mesa.

St. Vid. Oženil se je dne 15. t. m. finančni komisar dr. Pellegrini z gđ. Gortonovo iz Štrasburga. — Dne 9. sušca dopoldne ob 1/10 uri pride na javno dražbo pri naši sodniji (odd. 2.) Prešavarjevo posestvo v St. Petru (pri St. Vidu). Vredno je posestvo 16000 K, pripadki 1000 K, najmanjša ponudba je 11.500 K. — Dež predsednik je potrdil dr. posl. Kirchmayerja, posestnika pri Dveh cerkvah in župana Moserja v Hefu kot uda okr. šolsk. sveta šentvidskega.

Trviž. Podučitelj M. Troinacher je premeščen iz Trviža v Štrasburg.

Lipoljaves. Protesta proti obč. volitvam, ki so se vršile mes. grudnia 1. 1908. deželna vlada ni ugodila. Vkazala je novoizvoljenemu odboru voliti si župana.

Rabelj. Dne 16. t. m. je nas zapustil obče priljubljeni naš župnik Mat. Grm, da nastopi svojo novo službo v Zel. Kapli. Slišimo, da se merodajni krogi pri nas potegujejo za to, da bi se iz naše ekspositure napravila župnija.

Kranjsko

Iz državno železnične službe. Prestavljena sta asistent na postaji Podart-Kropa Franc Brecljnik k direktorskemu oddelku št. 7 in stavbni adjunkt Stanislav Brouzil v Novem mestu k železničnem stavbenemu vodstvu v Friedbergu. Na novo vstopi kot volonter v Novem mestu Miroslav Warner.

Vrnil se je Franc Jerin zopet v svojo priljubljeno prisilno delavnico. Pred dvema leti jo je popihaval iz prisilne delavnice v Ljubljani. Toda svet in njegova prostost mu nista dopadala, zato se je pa raje povrnil nazaj.

Telovadni odsek izobraževalnega društva v Vipavi je priredil veselico pri kateri so člani odseka nastopili v dveh igrah: „Kazen ne izstane“ in „Piskrovezec“. Akoravno so igralci prvič nastopili na odru, so vendar dobro izvršili svoje vloge.

Ljubljana — Reka. S 1. majem t. l. dobi Ljubljana novo zvezo z Reko. Vlak ki bode odhajal okoli 9 1/2, jutraj iz Ljubljane, bo imel direktno zvezo z vlakom iz St. Petra na Reko. Enako bo imel tudi vlak, ki odhaja okoli ene ure popoldne iz Reke, direktno zvezo v Ljubljano in bode nekaj okoli 5 popoldne dospel v Ljubljano.

Peričnik. Znani slap „Peričnik“ ima letos krasen leden stožec ki meri v višini nad 20 metrov. Ob svitu solca se odbijajo barve na njem v nepopisnem sjaju in blesku. Dostop k slapu je neoviran, ker je p. t. izvozena.

Prodajo občeznane likerja „Triglav“ je prevzela narodna tržnica Janko Popovič. Prejšnji imejitelj „Triglava“ je bil nemškega mišljenja in delovanja.

Šhod poštarjev. Deželna skupina za Kranjsko — Primorje osrednjega društva e. kr. poštarjev in poštinih odpravnikov obojega spola ima dne 21. februarja ob 3 uri popoldne v Iliriji v Ljubljani svoj občni zbor.

Občinska hranilnica na Vrhniki. Kakor poročajo, dobe na Vrhniki občinsko hranilnico, ki bo v veliko korist vsem prebivalcem Vrhnike in okolice.

Pod vlak se je hotel vreči z namenom si končati življenje 36 letni Anton Merkel na Vipavskem. Strojevodja je samomorilca k sreči še pravočasno zapazil na tiru in ustavil vlak. Mekerla, kojemu se je omračil um, so prepekljali v Gorico v tamošnjo bolnico.

Šhod „Kmečke zveze“ za ljubljansko okolico so imeli v nedeljo pri Anžiču v Štepanji vasi. Na shodu je bilo zbranih lepo število domačinov kmetov. Govoril je deželni odbornik g. profesor Jarc in tajnik S. L. S. dr. Rožič.

Primorje.

Trst. Prav veliki neredi morajo biti pri tukajšnjem anagracionem uradu. Ponovno se dogaja, da morajo starši, prisiljeni po okrajnem glavarstvu, plačati kazen, ker njih деца ni zapisana v nobeni šoli. Pri tem so pa doučeni otroci že zdavnaj pomrli!

Gorica je eno najbolj prašnih mest v Avstriji. Sedaj pa še posebno, ko bo električna železnica dirjala po nlicah, se bo dvigal prah kar v oblakih po ulici. Zato je sedaj mestna uprava naročila posebne motorje, ki bodo vozili po tirih čestite železnice in pometali prah s ceste. V letnem času b. do ti mot rji tudi škropili cee.e.

Razpis ustanove. Cerkijnsko županstvo razpisuje stipendij letnih 100 K iz obresti ustanovne glavnice pok. Jera n Josia iz Cerkna. Prosilci morajo dokazati, da so v bližnjem sorodstvu pok. ustanovniku in da z dobrim uspehom obiskujejo kako srednjo ali visoko šolo v tej državi polovici. Ako bi ne bilo prosilcev v sorodstvu, p. deli se stipendij pridnim dijakom iz cerkljanske dekanije. Prošnje je vložiti v 14 dneh z vsemi dokazi vred pri cerkljanskem županstvu.

V Dornbergu priredi „Slovensko katol. izobraževalno društvo“ v nedeljo 21. t. m. v občinski dvorani ob 3. popoldne predavaaje o izobrazbi in higieni (dr. R. je), potem pa zabavo s kratkimi, zanimivim sporedom. Vstop prost za ude in neude.

Društvo za varstvo zanemarjenih otrok za sodni okraj Tolmin nainanja svojih članom in vsem drugim, ki se zanimajo za društvene namene, da se vrši redni društveni občni zbor v sodni dvorani št 7 v Tolminu, dne 28. februarja 1909. ob 2-h pop.

V Desklah-Plaveh so se vršile v soboto občinske volitve, pri katerih so bili izvoljeni prejšnji starešine.

Narodno-obrambno delo.

Slovenska obramba, pozor! Že zadnjič smo poudarjali ta opomin, ko smo izvedeli, da sta štajerska Nemea Stürgkh in Hohenburger sprejeta v Bienenrthovo ministrstvo. Da naš opomin ni bil brez stvarne podlage, kaže že dosedanj razvoj in nastop teh dveh mož, osobito Hohenburgerja. Dočim Stürgkh nekako bolj razumeva svoje končne cilje zakrivati v svojem sreč. Hohenburger te diplomatične previdnosti in prevejanosti nima. Začel je že kazati svoje rozičke in takoj smo zapazili, da so pobarvani z bojami vsenemške trobojnice. Kmalu po svojem vstopu v ministrstvo se je požuril povedati politični javnosti, da ga ozke vezi vežejo z voditelji nemškonacionalne politike ter bo tudi na ministrskem stoleu ostal strankar, to je nemški nacionalec. Torej radikalno nemškonacionalni pravosodni minister v Avstriji! Bienenrth je storil usodno napako, ko je temu možu poveril pravosodni portfelj; s tem je kozla napravil za vrtnarja. Da je prenačeno poudarjanje tesnih vezi z nemškonacionalno politiko v vsenemških krogih našla vesel odmev, se je že pokazalo na Koroškem. Tamkaj je namreč zveza nemških odvetnikov na pravosodnega ministra poslala prošnjo, naj vse vloge in vse tozadevne rešitve v slovenskem jeziku pri koroških sodiščih kratkoma odpove, češ, da to ni nič drugega nego provokacija in plod hujškarije. Hohenburger že torej razširja svoje vezi in jih bo najbrž kmalu začel spletati tudi na Štajerskem. Torej le pozor!

Südmarka, pomagaj! Vsenemška trobila — pred vsem „Grazer Tagblatt“ — so zatrobila v svet vsakega Vsenemca do kosti in mozga pretresujočo vest, da v radgonskem okraju vedno bolj gineva nemška posest, in če bo šlo tako naprej, ni več daleč tisti čas, ko v tem okraju nemškega kmeta ne bo več. Nas je tudi pretresla ta vest, kajpada radostno. Toda velika ne more biti ta naša radost, ker dobro vemo, da so taka naznanila, ki jih od časa do časa vsenemško časopisje pošilja v svet, ravno tako pretirana, kakor nemške tožbe o zatiranju Nemcev v Avstriji. Vsekako pa je to zanimiv pojav, ki gotovo za služi, da si ga malo natančneje ogledamo.

Kaj je torej vsenemškemu Mihelnu oči napolnilo s solzami in dušo z grenkobo, da je bridko zastokal? Priseljenci z Ogrskega, z velike večine prekmurski Slovenci — od ljudstva krovoti imenovani — ki se v zadnjem času v precejšnjem številu naseljujejo v okolici Radgone. Ta priseljenjski obroč je od leta do leta ožji ter pritiska vedno bolj na mesto Radgona. Sicer se ni neposredne nevarnosti za Nemštvo, ker se priseljenji še ne zavedajo prav svoje narodnosti in ker so uradniki vsekozi nemški. Toda kaj bo, če se te razmere spremenijo? Naseljevanje namreč vedno napreduje. Kraji, ki so nedavno bili še čisto nemški, že imajo 2, 3, 4, celo 8 in še več naseljenecv deloma madžarskega, večinoma pa slovenskega pokolenja. Ti priseljenji si kupijo posestva, kjer se nastanijo. Tako je v zadnjih letih 89 nemških posestev prešlo v ogrsko-slovenske roke.

K temu še pride, da so v radgonskem mestu samem uslužbenci, hlapci in dekle večinoma slovenskega rodu, da je velik del posestnikov in trgovcev, ki so po rodu Slovenci, pa se še prištevajo Nemcem, in da so obrtniki prisiljeni ponajveč delati s slovenskimi pomagači in vzeti v nauk slovenske vajence, ker ti znajo tudi nemški jezik, dočim nemški vajenci vsled mržnje, ki med Nemci vlada do učenja slovenskega jezika, slovensčine niso zmožni.

Te razmere so graškemu Mihelnu segle do živcev, in v svoji obupnosti se je zatekel k svoji petični hčeri Südmarki, ki ima dobre kavalirje, ter jo milo zaprosil: Pomagaj! Odpri na stečaj svoj mošnjček, sicer nam ti preklicani ogrski Slovenci navsezadnje še preplavijo cel radgonski okraj ter tamkaj izpodrinejo nemški živeli!

Čmureški dopisnik „Marburger Zeitung“ pripominja k temu predmetu: Ni mogoče ustaviti slovenskega naseljevanja v radgonskem okraju. Tudi Südmarka ga ne more zaježiti, ker ima drugod preveč dela in se od vseh strani razlegajo kliči in kriki po pomoči. Predolgo se je že slovanska reka zaganjala v nemško posest, gruda za grudo se je izgubila, in sedaj je že prepozno klicati na pomoč. Stori se je tudi ta glavna napaka, da se je zamudilo priseljenecv in sploh nižje delavske sloje Nemštvu asimilirati in jih pridobiti za nemškonacionalne ideale.

Narodna dolžnost do ogrskih naseljenecv v radgonskem okraju. Nemški listi z obžalovanjem poročajo, da se še ni posrečilo ogrskih Slovencev, ki so se naselili okoli Radgone, nemštvu asimilirati, po domače rečeno, germanizirati; hkrati pa se tolažijo, da ti priseljenji še nimajo pravega stika s tamošnjimi Slo-

venci. Opozorjamo rodoljube v radgonskem okraju, naj ne prezrejo teh razmer. Bratje z Ogrskega so si na slovenski, ponekod že ponemčeni zemlji poiskali novo domovino. Naj se počutijo med nami kot bratje med brati. Ne pustimo, da bi ti naši bratje po rodu in krvi izginili v žrelu germanizma! Stopimo ž njimi v družabno zvezo! Dajmo jim v roke slovenske knjige in slovenski časnik! Zanetimo in ohranimo v njih narodno zavest!

Za obmejne Slovence se je nabralo na gostiji Julijane Bračko in Jožefa Orniga pri Sv. Petru niže Maribora na poziv č. gospoda župnika M. Strakeljna 38 kron.

„Schulverein-u“ so darovali kakor čitamo v zadnjem izkazu, med drugimi sledeči: Männer-sangverein v Ptaju ustanovnino 50 K; Koroški občini Svinec 10 K, Želez 20 K, stalno omizje pri Gasserju v Smohorju 50 K, omizje v Hodišah 11 K, podružnica v St. Pokrčju 68 K. Slovenci, posnemajte naše narodne nasprotnike in darujte obilo za obmejne Slovence!

Razgled po svetu.

Ljudska vseučilišča. Na Danskem so ustanovili preko 71 ljudskih vseučilišč. Namen teh ljudskih univerz je, prepojit sluhatelje z vročo ljubeznijo do domovine in krščanstva na demokratični podlagi. Te univerze obiskujejo mladi možje iz bolj premožnega kmečkega stanu, deloma tudi iz delavskega in obrtnega stanu in tudi dekleta iz istih stanov. Obiskovalo je ta vseučilišča v letih 1905 in 1906 3500 moških in 3200 ženskih. Država ne zahteva nobenega dokazila o sposobnosti voditeljev in učiteljev teh zavodov. Ako šola dokaže zadostno število obiskovalcev, dobi od države do 3000 K letne subvencije. In Glavni namen teh šol je, da se vzbudi v sluhateljih duševni interes, da se jih napeljuje in usposobi k samostojni nadaljni izobrazbi. Zato pa kupujejo na Danskem poljudna znanstvena dela ponajveč kmetje in delavci, ki so bili nekda sluhatelji teh vseučilišč. Podučuje se pa na teh ljudskih univerzah še telovadba, petje in risanje.

Šolstvo na Ruskem. Na Ruskem je strašno veliko število analfabetov. Izmed vsega prebivalstva zna približno le 29% moških in 13% ženskih brati in pisati. Da bi se to popravilo in šolstvo povzdignilo, bi se stroški in izdatki za sedemkrat višjo svoto poročali. Naučni minister je to naznanil dumi in predlagal, naj čuma dovoli v proračunu ta znesek, ki bo v korist ljudstvu.

Stoto šolsko poslopje. Na Dunaju so otvorili pred nedavnim časom velikansko, moderno šolo, ki ima 43 učnih sob, pet dvoran in tri obednice s kuhinjo za mladino, deset shramb za mladino itd. Stavba je stala nekako okroglo 800.000 K. Sedaj je na Dunaju ravno sto šolskih poslopj. Glavno zaslugu za to moderno šolo so si stekli vladarji dunajskega mesta krščanski socialci pod vodstvom župana Luegerja. Vidi se torej, da imajo tudi krščanski socialci nekaj smisla za blagor ljudstva, za napredek šolstva in izobrazbe.

V mrtvašnici oživel. V Domažlicah je nena doma umrla neka 40letna žena, mati štirih otrok, dozdnevno zadeta od kapi. Prenesli so jo v mrtvašnico na pokopališče, kjer se je drugi dan imela vršiti komisija. Toda žena je bila le navidezno mrtva in se ji je v mrtvašnici ponoči vrnila zavest. Skočila je kvišku in hotela domov, a ker je bilo pokopališče zaklenjeno, ni mogla nikamor. Sele proti jutri je prišel mimo neki mož, ki ga je žena klicala na pomoč; šel je obvestiti grobarja in nato so ženo spravili nazaj domov.

Nemci zopet tarnajo, ker so Poljaki na velikem shodu zbrani izjavili, da pretrgajo vse zveze z nemškimi trgovci.

Aretacija grofa Witteja. Iz Petrograda javljajo, da je državno pravdnštvo dognalo, da je bil bivši ministrski predsednik grof Witte v zvezi z revolucionarnimi in terorističnimi strankami in da je zapleten tudi v afero Lopuhin-Azel. Govori se, da ga bo sodišče dalo zapreti.

Eksplozija dinamita. Skladišče dinamita v Tuequegnieuxu na Francoskem je zletelo v zrak. V skladišču je bilo 1700 kg dinamita. Od 40 m dolgega in 20 m širokega poslopja ni ostal niti kamenček na svojem mestu. Izpod razvalin so potegnili 6 mrtvecev.

Stroški Sven Hedinove ekspedicije. Vsi potni stroški Sven Hedinove ekspedicije znašajo okroglo 150.000 kron. Od teh so darovali razni prijatelji znanosti med njimi švedski kralj Oskar II. in znan Emanuel Nobel 90.000 kron. Ostalo svoto je pridodal Sven Hedin sam od dohodka svojih književnih del. Svoje delo o razkritju vsega Tibeta misli Sven Hedin dovršiti še to leto, ali popolno delo z vsemi kartami in plani bo izšlo šele v teku treh let. To delo se bo izdalo v vseh evropskih jezikih ter tudi v kineskem in japonskem jeziku.

Oksfordsko vseučilišče in delavstvo. Kuratorij universe v Oksfordu je sklenil, da prideli navadnemu kolegiju še delavski odbor, kateri bo imel to nalogo, da svetuje profesorскому zboru, kako bi se čim več naukov razširilo tudi med najsiromašnejše sloje ljudstva.

Razbojniki napadli železnico. Na sibirski železnici so napadli oboženi roparji železniško postajo, razbili vse in okradli blagajno. Iz najbližje postaje so kozaki zasledovali razbojnike, a so jim ti izginili brez sledu.

Eksplozija je nastala v leskovaški tovarni smodnika v Srbiji, pri kateri so ponesrečile 4 osebe.

Guverner obsojen. Guverner v Nijem Novgorodu grof Frederika je bil odpuščen iz službe in obsojen na poravnanje škode v znesku 10.000 rubljev, ker se mu je dokazalo, da je zlorabljal svojo oblast v svoje namene in se dal podkupiti. V slučaju pa, ako ne poplaca škode, se mu odsodi eno leto težke ječe.

Nova skupna država v Južni Afriki. Vse angleške kolonije v Južni Afriki so se spojile v eno veliko republiko, ki bo pa imela pet glavnih mest, ker nobena od kolonij ni hotela oanehati od svojih pravic v prilog jedinega glavnega mesta. In tako bode Kapsko mesto zakonodajno glavno mesto, Pretoria upravno, Bloemfontein sodno, Patschefstroom vojno in naposled Durban kot carinsko glavno mesto. Vsa ta mesta razen Durbana so zvezana med seboj z železnico, vendar so tako jedno od drugega oddaljena, da bo administrativni posel zelo otežkočen.

Povratak francoske tibetanske ekspedicije. V skoraj istem času ko znameniti Sven Hedin je tudi francoski polkovnik d'Ollone vodil posebno ekspedicijo preko zapadnega Kitaja in vzhodni Tibet. Minuli teden se je d'Ollone vrnil v Pariz in prinesel seboj do 30 zabojev raznih dokumentov, več kot 3000 fotografij, skic in načrtov. Polkovnik d'Ollone je bil sprejet tudi od velikega Lama v Ou-Tai-Tsanu. D'Ollone se je z njim sporazumil le s pomočjo treh tolmačev. Polkovnik bo priredil v Parizu posebno predavanje o svojih dogodkih in doživljajih na tem potovanju.

Katoličani na Angleškem. „Catholic Directory“ prinaša jako interesantne številke o številu angleških katoličanov. Prošlo leto so našli vsega skupaj nad 12.053.000 angleških katolikov. To število se razdeli na kraljevstvo samo in na kolonije in sicer šteje: Velika Britanska 2.190.000, Irska 3.310.000, Afrika 10.000, Avstralija in Nova Zelandija 1.093.000, Amerika 2.810.000, Azija 2.085.000, Malta in Gibraltar 215.000 katolikov. Temu lepemu številu katoličanov načeljuje 30 nadškofov, 180 škofov, 46 apostolskih vikarjev in refektorijev. Zares lepo število, če pomislimo, da je večina Angležev pripadnikov anglikanske ali pa protestantske vere.

Dolar za vsako dete. Senat države Jowa v Ameriki je sklenil, da se resni vprašanje o pomanjkanju rojstev na ta način, da se sprejme zakon, po katerem se izplača vsaki ženi, katera rodi v državi sami kako dete, po en dolar.

Revolucija v Perziji. V Reštu so vdrli revolucionarji v vrh guvernerja in vrgli bombo. Guverner in mnogo drugih je bilo ubitih. Nato so z granatami razjurali guvernerjevo poslopje, pošto in bazarje. Revolucionarji so objabili varovanju življenja in imetje ruskih podanikov in tudi ostalih mrtih mečanov.

Nov vulkan. Vulkan Pico de Colima v Mehiki je pričel zopet bruhati. Med grozovitim bobnenjem se je vsula vroča lava iz žrela; vsa okolica je požgana in opustošena kamor je dosegla lava.

Narodno gospodarstvo.

Kmetijstvo, industrija in trg.

„Hudo je bilo, ko je padel po kmečkem hrbtu neusmiljen bič grajščinske gospode, a povem vam“, pripoveduje osiveli starček, „v resnici se nam pa tudi sedaj ne godi mnogo bolje. In jaz poznam še nekaj onih, ki si celo žele onih časov nazaj.“

Tako modruje starček, in ni gotovo, če bi mu marsikdo ne pritrdil, ako bi primerjal nekdanjo in sedanjo dobro kmečkega stanu.

In oni činitelj, ki je za kmečki stan ena največjih nesreč v sedanjem času, je odvisnost od trga, t. j., da je kmet navezan na trg.

Seveda, ta odvisnost ni od začetka poljedelstva sploh, ampak se je rodila z razvijajočo se industrijo.

Le zamislimo se v one čase, ko se še s. et ni mogel ponašati s tako visoko omiko kot danes, v one čase, ko je bila sedanja civilizacija, predvsem pa sedanja industrija takorekoč v povojih.

Kmet je živel nekako ločen od celega sveta in njegova družina je bila družba, ki je sama sebi popolnoma zadostovala, t. j. družba, kateri ni bilo treba ničesar kupovati in seveda tudi ne prodajati. Vse, kar sedaj kupujemo, je tedaj gospodar ali doma proizvajal, ali zamenjal pri sosedu oz. znanou, ali pa sploh rabil ni.

Poljedelec in obrtnik sta bila združena v eni osebi. Vse kmetiško orodje, da, celo obleko je izdelovala vsaka kmečka hiša sama, zlasti po zimski, hrane pa sploh druge poznala ni, kakor domače. Tako je nudila domača obrt kmečki družini tudi prihranilo, da je izrabila v svoj prid ne samo poletni čas, ampak tudi zimski, a na drugi strani ji je ohranjela popolno neodvisnost od trga.

Kaj je bilo tedaj kmetu mar, če je cena na trgu še tako padla, saj ni bil prisiljen ničesar prodajati. Če je kaj prodal, ni prodal, ker je bil v stiski, ampak ker mu je bila dotična stvar odveč, ker je ni rabil za se. Denarja sploh rabil ni. Kajti delovni taki obliki, kakor so z njimi obremenjena kmečka poselstva dandanes, sploh tedaj kmet poznal ni, kaj večjemu, da se je kmet zavezal, da bode na leto upniku — če ga smemo tako imenovati — odrajtal določen del čistega zemljišnega dohodka. Davke je sicer moral plačevati že tedaj, a bili so prvič manjši, drugič pa prijetnejši kakor dandanes, ker jih ni bilo treba plačevati z natančno, že naprej določeno svoto denarja, ampak naravnost s pridelki, oziroma z robo. Med tem, ko se sedaj država ne ozira na to, ali je dobra ali slaba letina, oziroma na to, so-li razme-

re na trgu ugodne ali ne, ampak določuje že naprej ne glede na vse to, davek v denarju, je tedaj ourajtal le določen del prihodkov. Cim manjši so bili prihodki, tem manjši so bili davki. Doletelega ga je sicer lahko tudi takrat kaka nesreča, vendar je to lažje prebolel, kakor sedaj. Kajti postala mu je še zemlja, ki mu je še vendar obetala v prihodnje to povrniti, kar je to pot slo raketovo pot; obresti sploh niso ni, in davka pa v tem slučaju tudi ni bilo, ali pa vsaj v manjši meri, kakor sicer. Vrhun tega je morala grajščinska gospoda podložnemu kmetu priskočiti v hudi nesreči na pomoč, bodisi z živili ali s čimurkoli, tako, da je v tem slučaju bil kmet vendar kolikor toliko zavarovan. Vsaj to si je bil svest, da bo eventualno nesrečo trpel le eno leto, med tem ko skeli takarana v sedanjih razmerah dolgo vrsto let, ker se mora kmet navadno zadolžiti, kar prej ni bilo mogoče. Če hoče biti gospodar sedaj zavarovan proti eventualnim neugodnostem, mora to ugodnost drago plačevati pri različnih zavarovalnicah, a tedajni gospodar je bil takorekoč zavarovan pri grajščaku, ne da bi mu bilo treba zato denarja.

Kamorkoli se ozremo, nikjer v oni dobi ne najdemo pri kmetijstvu potrebe denarja in odtod popolna neodvisnost kmečkega stanu od trga.

A časi se spreminjajo. Obrtništvo po mestih se je bujno razvijalo in prekosilo v marsičem domačo kmečko obrt. Ne le orodje, ampak tudi novo obleko, da, celo novo hrano je ta razvijajoča se mestna obrt širila med kmečko ljudstvo.

Izdelki, katere je nudila mestna obrt, so bili mnogo popolnejši, kakor izdelki domače obrti, in zraven še pogosto tako po ceni, da se jih kmetu ni več izplačalo doma izdelovati, ampak jih je raje kupil v mestu. Domača kmečka obrt je čimdalje bolj propadala, v isti meri pa je tudi rastla potreba denarja.

Orodje in obleko je imeti moral, doma je to izdelovati nehal, torej mu ni drugega preostajalo, kakor kupiti te stvari v mestu za večji ali manjši denar.

Denarja torej je bilo treba in to tem bolj potem, ko so grajščaki, oz. vladarji, polagoma dokaj davkov zahtevali v denarju, katere so poprej kmetje plačevali s pridelki ali „in natura“. In če je kmet bil že poprej prisiljen prodajati svoje pridelke, kolikor bolj je moral to storiti sedaj, ko je moral zraven davkov „in natura“ plačevati še vedno večje davke v denarju. Edina pot do denarja pa je bila ta, da je nesel svoje blago na trg in ga prodal dražje ali ceneje, kakor so slučajno bile razmere na trgu. Seveda ni prodajal delo domače obrti, katero je bilo mnogo slabše nego mestno, ampak prodajal je stvari, katere je sicer rabilo meščanstvo, katere pa mestna obrt ni proizvajala. Žito in živina je romalo na trg in postala navadno tržno blago.

In čim bolj je propadala domača obrt, tembolj je izginevalo staro zadovoljno življenje, tembolj se je majala samostojnost, obenem pa tudi blagostanje kmečkega stanu.

Krščansko življenje je med grajščinsko gospodo čimdalje bolj pešalo, zajedno pa je pojemale krščanska ljubezen, katera bi jo bila morala vezati z njenimi podložniki. Grajščinski jarem je postajal od dne do dne neznosnejši in vedno glasnejši je udarjal na ušesa glas po osvoboditvi kmečkega stanu.

In po letu 1848. je vlada to pereče vprašanje rešila. Rešila sicer, a tako, da že današnje razmere niso mnogo bolje od tedanjih.

Uredilo se je sicer ugodno razmerje med grajščaki in kmeti, a premalo se je pazilo na razmerje zemljišča do lastnika. Država in dežela je sicer mnogo žrtvovala, a žrtvovala je le za trenutek, mesto da bi bila s primernimi postavami kmetu trajno pomagala. Kmet je dobil prostost! Prosto prodaja svoje posestvo, prosto ga razdeli, prosto zadolžuje, kakor ti drago, samo, da le plačaš določeno svoto denarja kot davek. Prostost je pa dobil tudi v toliko, da se mora sam braniti proti drugim stanovom, ko ga morebiti hočejo izkoriščati, kakor si more in zna. Prosto zadolževanje ne smemo tukaj pozabiti, zlasti zaradi tega ne, ker ravno ta pravica je veliko pripomogla do večje odvisnosti od trga. Kajti, čim več dolga, tem večje obresti, tem večja potreba denarja in tem hujši udarec, ako so cene na trgu slabe.

Nič manjšega pomena ni zadnja prostost, ki omogočuje raznim stanom izkoriščevanje kmeta. Potreba denarja je rastla in v isti meri odvisnost od trga. In to je bilo in je še zdaj za kmeta usodepolno. Kajti proti nesrečam se je še vendar kolikor toliko lažje zavaroval, a proti nizkim cenam žita in živine se mu ni bilo mogoče braniti.

A priti je moralo še slabše. Trgi, za katere je kmet prideloval, niso bili tako blizu, da bi zamogel zadnji sam prodati svoje blago naravnost odjemalcu konsumentu, ampak prodajal je mešetarjem in kupcem. Odkar pa so se vrinile med kmeta in odjemalca-konsumente te pijavke, se je pričelo ono izrabljanje kmeta, ki je doseglo v sedanjih časih skoraj vrhunec.

Meščan, ki je rabil žita ali mesa, ga ni kupoval več od kmeta, ampak od prekupeca, ki je izkoriščal oba. Prvega s tem, da je z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi cene priviral, drugega pa s tem, da je pritiskal na znižanje cen.

Vendar se še sprva to izkoriščanje ni vršilo tako sistematično, kakor sedaj. Vsak prekupec je skušal izkoriščati sam za se in se omejil pri tem na to, da

je dobro porabil svojo premetenost in zvedenost, zlasti glede poznavanja trgov. A to mu ni zadostovalo. Videl je, da tu ali tam delajo prekupeci samim sebi nepotrebno konkurenco, ker so bili ločeni. Začeli so se torej zbirati prekupeci iste vrste v zveze, ki so dosegle višek v kartelih. Te zveze pravzaprav same delajo ceno na trgu. In v to svrhu ni tem ljudem nobeno sredstvo preslabo, naj si bo še tako podlo. Z vsemi mogočimi laži-članki in laži-brzjavami slepijo javnost in privirajo ali pa znižujejo cene, kakor jim drago.

Pa ne samo to, tudi pri vladi mnogo premorejo, bodisi z lažjo, bodisi z denarjem ter vplivajo na carino v škodo kmečkemu stanu.

Iv vse to „čedno“ početje imenujejo „svetovno trgovino“, kar pa ni v resnici nič drugega nego svetovna goljufija. Lep zgled za to „čedno“ trgovino nam nudi zadnja suša. Med tem, ko je kmet molil in prosil Boga pomoči, so si nenasitni mesarji polnili zadovoljno svoje žepce s kmečskimi žulji. In naj je cena živini še tako padla, meščani so morali kupovati meso vedno po stari ceni. In ravno to je najbolj žalostno, da tedaj delaje te brezvestne pijavke najlepše dobičke, kadar je kmet najbolj v stiski.

Tej vrsti oderuštva se je pridružila še druga vrsta, namreč oderuštvo v pravem pomenu besede. Ob slabih letinah kmet ni toliko pridelal, kolikor bi bil moral. Davke in obresti je plačati moral, a unovčiti ni imel kaj. Moral si je torej hočeš nočeš posoditi denar in eventualno zato celo zastaviti svoje posestvo.

Tako je prišel navadno v roke oderuha, ki ga je s peklensko zvitostjo zapletal vedno v hujše zanjke in ga tiral v vedno večjo odvisnost od sebe in od trga.

Tako nekako se je razvijalo kmetijstvo pod vplivom industrije, tako je rastla odvisnost od trga. Se le v zadnjem desetletju se je začelo mogočno gibanje proti tem izkoriščevalcem kmečkemu stanu, namreč zadrugno. In še le tedaj, ko bo kmet svoje denarne zadeve urejeval po rajfajznovkah, najpotrebnejše kmetijske stvari kupoval po nakupovalnih zadrugah in svoje pridelke prodajal po prodajalnih in proizvajalnih zadrugah, bo tudi sam gospodar trga.

Anton Ogrizek.

Žitne cene v Mariboru. Pšenica K 11.00; rž K 10.00; ječmen K 9.00; oves K 9.50; koruza K 9.25; proso K 9.00; ajda K 8.50; bob 11.00; seno K 6.00; ržena slama K 3.50 za 50 kilogramov.

Žitne cene v Budimpešti. Termiška borza 1909. Pšenica za april K 1.15, ok. ober K 1.16; rž za april K 1.04; koruza majnih K 7.42; oves za april K 8.78 za 50 kilogramov. Efektiv 10 vinarjev višje.

Književnost in umetnost.

„Odme i naših gajev“. Priredil Marko Bajuk. I. zvezek. Znani obožni harmonizator slovenskih narodnih pesmi g. Marko Bajuk, ki je znan po svojih delih, katere sta založila „Glasbena Matica“ in L. Selwenter, je izdal novo zbirko krasnih narodnih pesmi z geslom „Lepše kot je naša pesem, še nikoder nismo slišali“. Te „Odmeve naših gajev“ je založilo slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“. — Prvi, razenkar iziši zvezek, obsega 10 biserov slovenske narodne pesmi: „Njega ni“ (moški zbor), „Je pa davi slanica pala“ (moški zbor), „Meglica“ (mešani zbor), „Čez tri gore“ (mešani zbor), „Odpiraj dekle kamrico“ (mešani zbor), „Moj očka majo konjca dva“ (mešani zbor), „Noc je pa, oh noc je“ (mešani zbor), „V nedeljo jutro vstala bom“ (ženski zbor), „Razmarin“ (ženski zbor), „Travniki so že zeleni“ (ženski zbor). C. na zvezku 70 vinarjev. Naročila sprejema slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“ v Ljubljani. Naši pevski zbori naj hitro posežejo po prvem zvezku, da kmalu izide drugi zvezek!

„Določanje tolsčobe v mleku“ je naslov drobnih knjižnic, ki jo je ravnokar izdala opremljeno z 18 podobami c. kr. kmetijska družba kranjska kot I. X. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“. Spis je priredil potovalni učitelj za kmetijstvo na Kranjskem Gustav Pirc. — Važen dohodek govedore je mleko, čigar vrednost je odvisna od njegove tolsčobe. Umna reja govedi in umno mlekarstvo nista mogoča brez določanja tolsčobe v mleku. Pri vsaki pravi živinorejski zadrugi ni dovolj vedeti samo to, koliko mleka daje v čedno knjigo vpisana krava na leto, temveč tudi to, koliko daje dragocene mlečne tolsčobe. Zadrugna mlekarna more le tedaj resnično doseči svoj trgovski smoter in vzgojevalni cilj, če plačuje mleko po vrednosti, ki je v trgovini odvisna edinole od množine mlečne tolsčobe. Ta spis je torej namenjen živinorejskim zadrugam ter njihovim udom, ki morajo poznati važnost mlečne tolsčobe in okoliščine, kako je preiskovati mleko na tolsčobo. Preiskava mleka na tolsčobo po dr. Gerberjevem načinu, ki je dandanes najprimernejši, je v tem spisu popolno pojasnjen in popisan, da v kakem slučaju tudi kak zadostno obražen nestrokovnjak more po njem zanesljivo preiskovati mleko. Zanesljivo preiskovanje mleka pa ni lahko, in prireditelj tega spisa odkritosrčno priznava, da mu je bil namen pri spisovanju te knjižice, prizadete kroge prepričati, da najbolje store, če pošiljajo mleko preiskovat izvežbanim kemikom, in sicer na Kranjskem kmetijsko-kemijskem preskušališču v Ljubljano, kjer se to delo ne le ceneje, temveč, kar je poglavitno, tudi resnično, zanesljiveje izvršuje kakor pri zadrugah. Cena knjige je za družbene ude s poštino vred 25 v, za neude in v knjigotrštvu 30 vin. brez poštine.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pride na odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Išče se za večje posestvo na Dolenskem več gozdar (opravniki), ki pa tudi razume drugo gospodarstvo. Ožerjeni z malo družino imajo prdnost. Nastop službe s prvim aprilom. Ponudbe sprejme gospa Antoinette pl. Fichtenau v Radolfovem, Krajnsko. 63

Služba organista in cerkovnika je razpisana do 10. avgusta. Cecilijanci od duhovnikov priporočeni imajo prednost. Cerkevno predstojništvo: Ribnica nad Mariborom. 62

Kupei se vabijo na dražbo 17. februarja t. l. pri okrajni sodnici v Celju, posestva Viranta v Zalcu. Hotel z kavarno, 1. denica, skladišča hmelja, vsake vrste veliki hlevi, mnogo hmeljovih in drugih stvari in vrtov. 61

Gospodinja za kmetijo poštena in pobožna, katere bi tudi otroke krščansko vzgojila, kakor tudi možen in zanesljiv hlapec se sprejmeta takoj pri Antonu Reicher, trgovcu in gostilničarju Sv. Barbara v Halozah. 60

Velikotne (za umetno valenje pisčkov) in druge perotinarske potrebnice izdeluje po ceni in priporoča Podružnica osrednje perotinarske zadruge Mengšu Kranjsko Čeniki na zahtevo vsakemu zastoj. 57

Posestvo se takoj proda, arondirano, 108 oralov gozda, 48 oralov njiv in travnikov, 5 gospodarskih poslopij, 2 hiši. Cena nizka. Ponudbe na upravnistvo „Straže“ pod šifro: Lepo posestvo. 58

Prostor (lokal)
v mestu Celje, kjer je do zdaj dobro obiskana trgovina na mešane stroke, se da takoj zopet v najem ali pa proda s h. o. Natančneje pozrejte pove uprav. „Straže“. 5

Proda se lepa, lično opremljena, enonadstropna hiša v Mariboru s posestvom in vinograd in za 16.800 kron. Natančneje pojasnila daje J. Moser, anonisni urad Brieken, Weissenturangsasse št. 6, Tirolsko. 64

Uradnik, izobražen, z najpriporočljivimi spričevanji, zanesljiv, želi se preseliti takoj na deželo v večjo občino kot občinski tajnik. Ponudbe pod šifro „Na deželo“ na upravnistvo. 65

Učenca kakor tudi učenka z dobro šolsko izobrazbo iz boljše hiše sprejme v trgovino mešanega blaga Adolf Eichberger, trgovec Slivnica pri Sv. Juriju ob juž. žel. 52

Vila ali lepa hiša z vinogradom, sadonosnikom se išče blizu Maribora tudi v mestu. Cena do 24.000 K. Dopisi na upravnistvo. 66

Posestvo z lepim sadonosnikom, 3 orale zemljišča, 10 minut od državne ceste se proda jako ceno za 2400 K. Več se izve Poste restante „G. O. št. 100“ Frankolovo Vojnik. 31

Učenec, sin poštenih staršev, se sprejme po doverjenju ljudske šole takoj v trgovino z mešanim blagom pri Ivanu Traun-u, Ptujška gora pri Ptuj. 50

Učenec, ki ima veselje do trgovine se takoj sprejme. Več pove trgovina v Mariboru Tržaška cesta št. 7. 54

Trgovina mešanega blaga, gostilna, žganjetoč s prodajo tabaka, vinograd v ameriško trto zasajen; prostorna hiša, krita z opeko, v prodajalni potrebna opava, nadalje vrt za zelenjavo, se proda radi družinskih razmer pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. Kdo, pove upravništvo. 43

„Posojilnica v Brežicah“.**Občni zbor**

se vrši v nedeljo dne 28. svečana 1909 ob 2. uri popoldne v lastni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje revizijskega poročila Zveze, ter ukrepi vsled istega.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Izvolitev načelstva.
6. Izvolitev računskih preglednikov.
7. Sprememba pravil.
8. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob 2. uri ne bil sklicen, vrši se isti dan in v istih prostorih ob 3. uri drugi občni zbor, ki sklepše takrat pri vsakem številu združnikov. 56

Načelstvo.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečistiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lesencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Slovenski brivec!

Prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Šolska ulica 2.

55

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih povitov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem ateljeju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in pri- vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!
Na debelo. Na drobno.

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najprostejšega do najfinejšega v vseh slojih se dobi po znižanih cenah pri

„Obrtni zadrugi mizararskih mojstrov“
v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Marija Vezjak, Maribor

Šolske ulice št. 4.

Izdelovanje pletenin na stroju in sicer: nogavice, bluže, jopiče itd.

Vsa v svojo stroko spadajoča dela po nizkih cenah. 36

Slikar in pleskar**Franc Divjak**

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Dosedajni promet čez 4 milijone.

Vplačani deleži združnikov: 18530 K

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%, brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5%, do 5½%, brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konverzacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Restavracija**Narodni dom**

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.
Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
Po letu udobno keglišče. Vrtni paviljoni.
Sobe za tujece.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor, Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, 10
priporoča svojo bogato zalogo, zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse štev. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo, ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča
:: dela :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Hotel**Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujece 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago ::

se priporoča za obilni obisk.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
... obrt s strojnim obratom. ...Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
... nih kamenov in cementa. ...Specialna delavnica in pod-
larski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, krepilnih in krstnih
... kamnov itd. ...Brušenje, puliranje in struganje
... kamena s stroji. ...Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.Naprava zidanih ali betoniranih
... rodbinskih grobišč (rakev). ...Tlakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
... tlakom. ...Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
... vrst v vseh oblikah. ...
Popravljanje spomenikov, udela-
... vanje napisov v iste. ...

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s ti-
skovinami za posojilnice, ki so pri lju-
bljanski ali celjski zvezi, za občinske
urade, za krajne šolske svete in šolska
vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce
obrtne in zasebnike in vsa društva.
Krasne diplome za častne ude, zavitke
in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za
društvene veselice, lepake in letake iz-
deluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s
trgovskimi knjigami, odjemalnimi knji-
žicami, papirnatimi vrečami, kreda, svin-
čniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami
za tombolo, lampijoni, papirnatimi kro-
žniki in serviet, pismenim papirjem v
mapicah in kasetah, albumi za foto-
grafije in razglednice, spominski
knjigami za gospodične, vsakovrstnimi
... razglednicami. ...

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice
za molitvenike, slike v spomin na prvo
sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno
z milo godbo po 15 K in 20 K, sten-
ske slike papeža, cesarja, škofa, raznih
svetnikov, rožne vence iz ribje kosti,
lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki
nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake
vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri
... bolnikih in križe viseče za steno. ...

Za nakup priporočamo tvrdko
M. E. Šepec, Maribor
Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske
obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago,
vsakovrstno sukno (štoffe) za moške obleke, površnike, fino sukno
za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naram-
nice, negavice, dežnike, obrisače, mizne prti, odeje, preproge,
zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Slovenci!

Vaša narodna dolžnost je da
kupujete vse materialno
blago v trgovini, kjer je d. bro
in najceneje in t. ka je trgovska hiša
na drotno in debelo

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi zastonj, blago
proti povzetju in čez K 20— franko po
avstro-ogrskih deželah.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Grajski trg št. 2 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).

Denarni promet je tekom osemmesečnega poslovanja čez en milijon kron.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
vadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%.
Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
stovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
pošto hranilne položnice na razpolago (šek konto
97 078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni
varnosti po 4 1/4%, na vknjižbo sploh po 5%, na
vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni
kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vre-
dnostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih za-
vodih prevzame posojilnica v svojo last, proti po-
vratitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica
brezplačno, svanka plača le koleke

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven
praznike. — V uradnih urah se sprejema in iz-
plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12.
dopoldne in od 2.—5. popoldne.